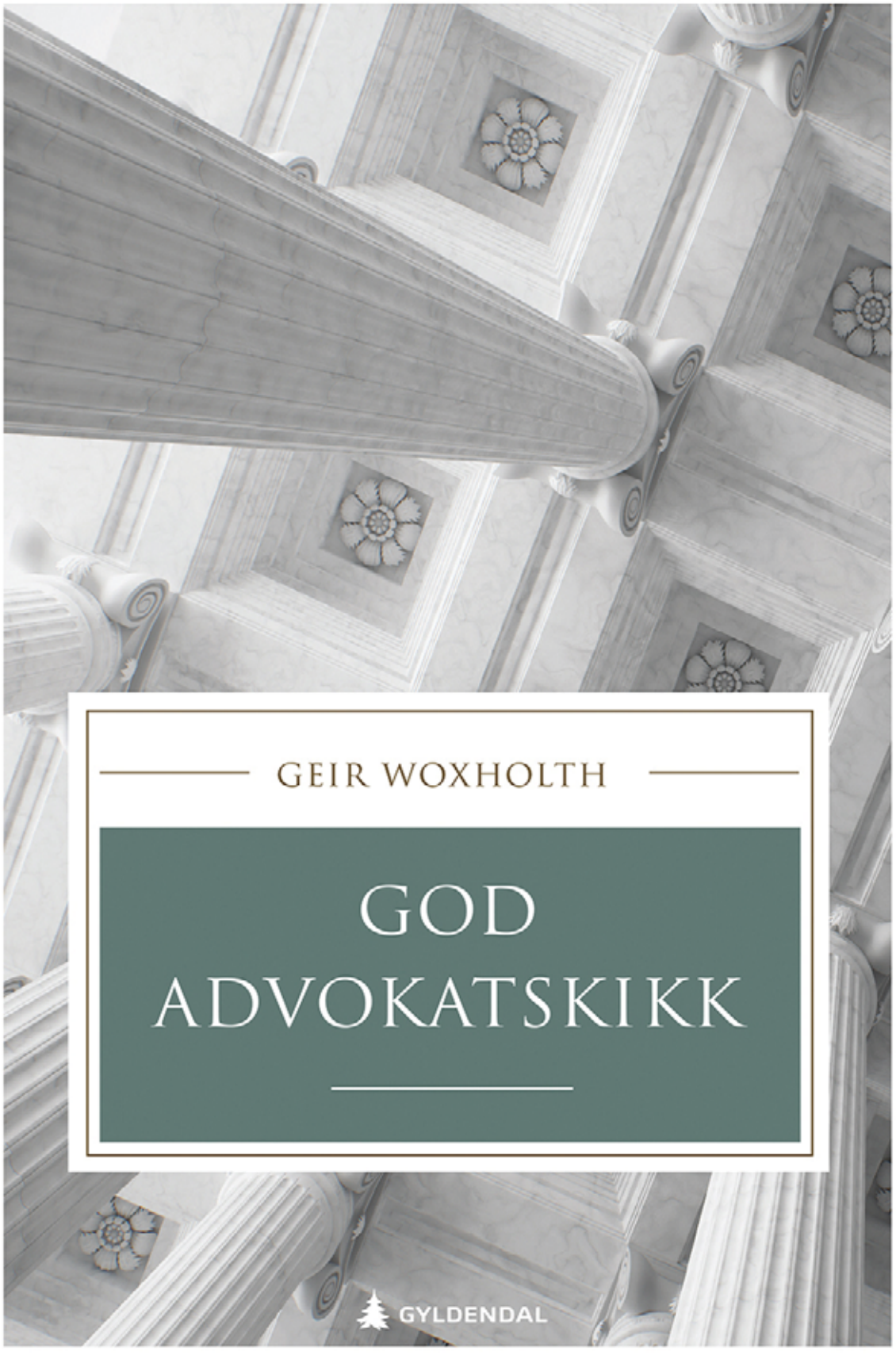

GEIR WOXHOLTH

GOD ADVOKATSKIKK

GYLDENDAL

GEIR WOXHOLTH

GOD ADVOKATSKIKK

GYLDENDAL

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2018
1. utgave, 1. opplag 2018

ISBN 978-82-05-51493-5

Omslagsdesign: Kristin Berg Johnsen
Layout: Laboremus
Sats: HAVE A BOOK
Brødtekst: Minion Pro 10,5/15

Alle henvendelser om boken kan rettes til
Gyldendal Juridisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.gyldendal.no/juridisk
juridisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Til Theo

Forord

Denne boken er et utsnitt av en mer utførlig fremstilling av advokatretten. Med «advokatretten» tenker jeg på de rettsspørsmål som gjelder advokater og deres virksomhet. Jeg har en tid arbeidet med en monografi om advokatrett, men måtte sette arbeidet på vent, ettersom Justisdepartementet valgte å nedprioritere arbeidet med en proposisjon til Stortinget om advokatlov basert på NOU 2015: 3, Advokaten i samfunnet. Uoffisielt heter det nå at det arbeides med proposisjonen, som trolig blir fremmet våren 2019. Min plan har hele tiden vært at boken om advokatrett skulle inneholde en egen del om advokatetikk. Innholdet i de advokatetiske reglene, slik de er nedfelt i Regler for god advokatskikk (RGA), jf advokatforskriften kapittel 12, vil ikke bli direkte berørt av en advokatlov, hvis man ser bort fra en foreslått lovfesting og videreføring av enkelte sentrale advokatetiske standarder. Jeg bestemte meg derfor i 2017 for å ta det jeg allerede hadde skrevet om advokatetikk i manuset til boken om advokatrett og utgi det separat, som en mindre omfangsrik monografi om advokatetikk. Resultatet er denne boken. Jeg har som ambisjon å gjøre ferdig manuset om advokatrett, og inkorporere behandlingen av de advokatetiske reglene som er gjort til gjenstand for nærværende fremstilling, så snart en advokatlov blir vedtatt.

Det kan være grunn til å si noen ord om fremstillingens innhold og systematikk.

Aller først i boken gis det en fremstilling av noen grunnleggende spørsmål vedrørende etikk, yrkesetikk og advokatetikk, jf del I.

Jeg har valgt å betone fire grunnleggende advokatidealer – uavhengighet, lojalitet, faglig dyktighet (kompetanse) og fortrolighet/taushetsplikt. Felles for disse idealene er at de alle på en eller annen måte knytter seg til forholdet mellom advokat og klient. Disse emnene har jeg valgt å fremstille i en egen del – bokens del II.

Ut over disse grunnleggende idealene gir boken også en fremstilling av det øvrige advokatetiske regelverket. Reglene om oppdraget mellom advokaten og klienten – advokatoppdraget – følger som en naturlig forlengelse av de grunnleggende advokatidealene, og behandles i del III.

Foruten sin relasjon til klienten kan også advokaten ha relasjoner til *andre* enn klienten, primært (1) til andre advokater og (2) til domstolene og andre konfliktløsende organer. Disse emnene er behandlet i hver sin hoveddel, henholdsvis del IV (Forholdet mellom advokater) og V (Advokatens forhold til domstolene og andre konfliktløsende organer).En egen gruppe spørsmål er knyttet til advokatens potensielle samfunnsansvar, som behandles i del VI. Et emne som har tilknytning til både klienten, andre advokater, domstolene og omverdenen i et større perspektiv, er reglene og prinsippene om advokaters ytringsfrihet. Siden dette emnet sprenger rammene for den ellers naturlige systematikken, er det behandlet separat lenger bak i boken, i del VII. Tilsvarende gjelder for et kapittel om advokatens disiplinæransvar ved utforming av avtaler og annen kommersiell rådgivning, jf del VIII. Helt til slutt behandles reglene og prinsippene om domstolsprøvelse av vedtak truffet av disiplinærmyndighetene i del IX. Disse reglene må ses i sammenheng med fremstillingen lenger frem i boken om organiseringen av tilsyns- og disiplinærsystemet for advokater, jf del I, kapittel 11.

Fremstillingen er utarbeidet under nokså krevende forutsetninger. Det har vært et mål å gi en mer prinsipiell og teoretisk presentasjon av stoffet slik det er vanlig i rettsforskningen, men også å fremstille de etiske reglene slik de er i praksis. Når det gjelder den praktiske fremstillingen av reglene, har jeg – slik alle henvisningene viser – trukket atskillig på Advokatforeningens kommentar til RGA. Advokatforeningens kommentar inneholder også en detaljert gjengivelse av disiplinærpraksis. Jeg vil presisere at jeg selv ikke har gjennomgått denne praksisen mer i detalj. Utvalget er således gjort direkte fra Advokatforeningens gjengivelse av praksisen, og jeg har ikke foretatt noen selvstendig kvalitetssikring av referatene, som ofte er gjengitt mer eller mindre ordrett fra sammendragene. Så kan man spørre om hvorfor praksisen ikke er søkt analysert. Svaret er egentlig nokså selvinnlysende: Jeg anser ikke disiplinærpraksis for å ha noen egentlig rettskildeverdi. Synspunktet er begrunnet i del I, kapittel 9. Den verdi disiplinærpraksis har, er primært som eksempler til illustrasjon. Gitt dette har jeg ikke ansett det som fornuftig prioritering å foreta en selvstendig gjennomgang og kontroll av praksisen. Jeg håper og tror likevel at den praksisen jeg har gjengitt, er egnet til å illustrere de forskjellige advokatetiske

konfliktene som boken behandler. I så tilfelle er mitt mål på dette punkt nådd. Jeg har samtidig fått signalisert at jeg ikke skal ha noen anerkjennelse for å ha gjengitt sammendragene/praksisen, men eventuelt kun for de kommentarer jeg på selvstendig vis har bidratt med på enkelte punkter knyttet til sammendragene/praksisen.

Fremstillingen av regelverket bygger primært på Regler for god advokatskikk (RGA) og utkastet til advokatlov, NOU 2015: 3, men jeg har også søkt å trekke inn utenlandske og internasjonale kilder, som CCBE Code of Conduct, og litteratur fra andre land, særlig fra Danmark, Sverige og England.

I 2003 utga jeg sammen med min venn Jan-Fredrik Wilhelmsen boken *Juristetikk*. Det er mitt inntrykk at det i praksis ofte vises til og siteres fra *Juristetikk*, noe som blant annet fremkommer av Advokatforeningens kommentar til Regler for god advokatskikk (RGA). Jeg har måttet ettergå det arbeidet som ble utført den gang, for å bringe på det rene om innholdet fortsatt er relevant, og det er slående hvor lite innholdet i de grunnleggende advokatidealene har endret seg. Advokatvirksomheten som sådan har endret seg betydelig i løpet av de siste årene, og man har fått flere og andre etiske utfordringer, men de grunnleggende advokatidealene er fortsatt de samme. Jeg har derfor tillatt meg å sitere ganske utstrakt fra *Juristetikk* og er dermed Jan-Fredrik, som førte kapitlet om advokatetikk i pennen, stor takk skyldig.

Jeg har dedisert tidligere utgitte monografier og bøker til familie og mennesker jeg er glad i. Denne boken gir jeg til familiens siste skudd på stammen, som attpåtil markerer en ny generasjon: Theo.

Oslo, mars 2018
Geir Woxholth

Innhold

DEL I INNLEDNING 21

KAPITTEL 1 DEN ETISKE UTFORDRINGEN 23

KAPITTEL 2 RESPONSEN PÅ DEN ETISKE UTFORDRINGEN: JURIDISKE OG ETISKE KRAV TIL ADVOKATVIRKSOMHET – HISTORISK OG I FREMTIDEN 30

KAPITTEL 3 GRUNNLEGGENDE OM ETIKK 34

KAPITTEL 4 FORHOLDET MELLOM ETIKK OG JUSS. YRKESETISKE REGLER 37

KAPITTEL 5 SONDRINGEN MELLOM ETIKK OG MORALISME 42

KAPITTEL 6 ET INTERNASJONALT PERSPEKTIV: NOEN UTVALGTE ADVOKATETISKE DILEMMAER 52
6.1 Innledning 52
6.2 Kunnskap om skyld 53
6.3 Rådgiving om ulovligheter 54
6.4 Tilretteleggelse for ulovligheter 57
6.5 Rådgivning om forhold som advokaten selv anser som umoralske/uetiske . 59

KAPITTEL 7 REGLER FOR GOD ADVOKATSKIKK (RGA) 62
7.1 Historikk: Fra ulovfestede privatrettslige normer til forskrift 62
7.2 RGA i et nøtteskall 63

7.3 Regler for god advokatskikk og reglenes potensielle rettskildefunksjoner. Det praktiske virkeområdet for Etikkreglene 66
7.4 Skal RGA fortolkes som en culpabasert norm? 68
7.5 Er det relevant å anlegge en moralistisk preget innfallsvinkel ved tolkningen av RGA? 74
7.6 Særlig om lovfestingen av advokatidealene: NOU 2015: 3 76

KAPITTEL 8 INTERNASJONALE REGULERINGER 79
8.1 CCBE Code of Conduct 79
8.2 The International Bar Association International Code of Ethics og General Principles of Ethics 80

KAPITTEL 9 METODE OG METODEKRITIKK 83

KAPITTEL 10 VIRKEOMRÅDET FOR REGLER FOR GOD ADVOKATSKIKK (RGA) 85
10.1 Innledning 85
10.2 Begrepet «advokatvirksomhet» 86

KAPITTEL 11 TILSYNS- OG DISIPLINÆRORDNINGEN 89
11.1 Innledning 89
11.2 Sondringen mellom disiplinærsaker og bevillingssaker 89
11.3 Kompetansefordelingen i bevillingssaker. Nærmere om Tilsynsrådets og Advokatbevillingsnemndens oppgaver og kompetanse 90
11.4 Kompetansefordelingen i disiplinærsaker 93
11.5 Oppnevnelse av medlemmer til disiplinær- og tilsynsorganene 94
11.6 Saksbehandling 95
11.6.1 Advokatforeningens regionale disiplinærutvalg 95
11.6.2 Disiplinærnemnden 95
11.6.3 Tilsynsrådet 97
11.6.4 Advokatbevillingsnemnden 97
11.7 Klage over disiplinærvedtak. Omgjøringsrett 97
11.8 NOU 2015: 3. Forslag om omorganisering av tilsyns- og disiplinærordningen 98
11.8.1 Oversikt 98
11.8.2 Myndighetsfordelingen ved vedtakskompetanse 99
Advokatsamfunnet 99
Advokatnemnda 100
11.8.3 Prosessuell kompetanse: Advokatsamfunnet 101
Advokatsamfunnet 101

11.8.4 Særlig om disiplinær- og salærsaker 101
11.8.5 Særlig om salærsaker 103
11.8.6 Særlig om veiledning og tilsyn 103

DEL II DE GRUNNLEGGENDE ADVOKATIDEALER 105

KAPITTEL 1 HVA UTGJØR DE GRUNNLEGGENDE ADVOKATIDEALENE? 107

KAPITTEL 2 FORHOLDET MELLOM INTEGRITETSKONFLIKTER OG INTERESSEKONFLIKTER 109

KAPITTEL 3 DEN VIDERE SYSTEMATIKK 114

KAPITTEL 4 INTEGRITETSREGULERING: UAVHENGIGHETSKRAVET .. 115
4.1 Innledning 115
4.2 Rettssystematikk. Avgrensninger 117
4.3 Rettsvirkninger ved brudd på uavhengighetskravet 119
4.4 Kategorisering 120
4.5 Hensyn 121
4.6 Rettslig forankring av uavhengighetsprinsippet 122
4.7 Uavhengighet av klient 123
4.8 Uavhengighet av oppdraget 129
4.9 Uavhengighet av motpart 136
4.9.1 Innledning 136
4.9.2 Familietilknytning. Vennskap. Det offentlige som klient. Økonomisk relasjon til motpart 136
4.10 Uavhengighet av andre 138
4.11 Faglig uavhengighet 139

KAPITTEL 5 INTERESSEKONFLIKTER: DOBBELTREPRESENTASJON. KLIENTKOLLISJON. OPPDRAG MOT TIDLIGERE KLIENT. BETYDNINGEN AV KLIENTSAMTYKKE 143
5.1 Innledning 143
5.2 Hovedregelen om interessekonflikter 145
5.3 Dobbeltrepresentasjon 147
5.4 Klientkollisjon 150
5.5 Oppdrag mot tidligere klient 153
5.6 Betydningen av klientsamtykke 161
5.7 Særlig om interessekonflikter for advokaters virksomhet i fellesskap 166

KAPITTEL 6 INTEGRITETSREGULERING: ADGANG TIL Å KOMBINERE ADVOKATVIRKSOMHET MED ANNEN VIRKSOMHET 169
6.1 Innledning 169
6.2 Forbudet om rollekombinasjoner i domstolloven § 229 170
6.3 Advokaters adgang til å påta seg advokatoppdrag for foretak der advokaten tar del i ledelsen i virksomheten 172
6.3.1 Innledning 172
6.3.2 Kombinasjonen styreverv og advokatoppdrag – de lege ferenda .. 173
6.3.3 Kombinasjonen styreverv og advokatoppdrag – NOU 2015: 3 ... 176
6.3.4 Kombinasjonen stilling i den administrative foretaksledelsen og advokatoppdrag – de lege ferenda 177
6.3.5 Kombinasjonen stilling i den administrative foretaksledelsen og advokatoppdrag – NOU 2015: 3 178

KAPITTEL 7 INTEGRITETSREGULERING: INSTRUKSJONSFORBUDET .. 181
7.1 Definisjon. Hjemmel. Formål 181
7.2 Hvem er subjekt for forbudet? 181
7.3 Hvem er objekt for forbudet? 182
7.4 Innhold 183
7.5 Særlig om organisasjonsadvokater 184
7.6 Særlig om internadvokater 186

KAPITTEL 8 INTEGRITETSREGULERING: LOJALITETSKRAVET 188
8.1 Innledning: Lojalitetskravets forhold til uavhengighetskravet, kravet om faglig dyktighet og prinsippet om advokatens ytringsfrihet 188
8.2 Lojalitetskravets to aspekter: Lojalitet overfor klienten og lojalitet overfor rettssamfunnet 189
8.3 Lojalitet overfor klienten 190
8.4 Nærmere om konflikten mellom lojalitetskravet overfor klienten og advokatens egeninteresser 198
8.5 Lojalitet overfor rettssamfunnet 200
8.5.1 Innledning 200
8.5.2 Nærmere om konflikten mellom lojalitetskravet overfor klienten og overfor rettssamfunnet 201
8.5.2.1 Innledning 201
8.5.2.2 Bør advokaten unnlate å påta seg et prosessoppdrag av samfunnsmoralske grunner? 202
8.5.2.3 Skifte av rettslig og rettspolitisk standpunkt fra sak til sak 203
8.5.2.4 Foreligger det etiske grenser for hvor «dårlig» en sak kan være bevismessig og/eller rettslig? 203

8.5.2.5 «Sabotasje» av rettsavgjørelser som går klienten imot .. 205
8.5.2.6 Opptak av telefonsamtaler med vitner og andre 205
8.5.2.7 Foreligger det en sannhetsplikt – en plikt for advokaten til overfor motparten å fremlegge opplysninger av relevans for saken, men som er i strid med klientens interesser? 206
8.5.2.8 Foreligger det en plikt for advokaten til å gjøre motparten oppmerksom på anførsler eller rettskildefaktorer? 209
8.5.2.9 Misbruk av prosessreglene 210
8.5.2.10 Rådgivning i strid med lovgivers intensjoner – nærmere om omgåelseshensikt 211
8.5.2.11 Kan en advokat la en klient utføre en handling som det er forbudt for advokaten selv å utføre etter RGA? 215
8.5.2.12 Særlig om advokatens lojalitetsplikt overfor offentlig organ 216
8.5.2.13 Særlig om advokatens lojalitetsplikt i saker som berører barns situasjon 217
8.5.2.14 Særlig om trusler og press på motparten 217

KAPITTEL 9 KVALIFIKASJONSREGULERING: KOMPETANSE 218
9.1 Innledning: Kravet til faglig dyktighet. Etterutdanning 218
9.2 Faglig dyktighet: Innholdskrav 221
9.3 Etterutdanning: NOU 2015: 3 224

KAPITTEL 10 FORTROLIGHETSREGULERING:
TAUSHETS- OG FORTROLIGHETSPLIKT 226
10.1 Innledning 226
10.2 Forholdet mellom taushetsplikt og bevisforbud 229
10.3 Forslagene til regler om taushetsplikt i NOU 2015: 3 230
10.4 Taushetspliktens begrunnelse 232
10.5 Straffeloven § 211 235
10.5.1 Innledning 235
10.5.1.1 Hjemmel 235
10.5.1.2 Anvendelsesområde 235
10.5.1.3 «Rettsstridighetsreservasjonen» 236
10.5.2 Hvem har krav på taushet? 238
10.5.3 Advokaten må motta opplysningene i rollen som advokat 239
10.5.4 Taushetsplikten gjelder alle typer ordinære advokatoppdrag – ikke bare ved rettslig bistand og rådgivning («egentlig advokatvirksomhet») 240
10.5.5 Hvilke opplysninger er omfattet av taushetsplikten? Begrepene «hemmeligheter» og «betrodd» 241

10.6 Unntak fra taushetsplikten 244
10.7 Advokatens fortrolighetsplikt 247

DEL III ADVOKATOPPDRAGET 251

KAPITTEL 1 OBLIGASJONSRETT VERSUS ETIKKREGLER 253

KAPITTEL 2 KORT OM DEN OBLIGASJONSRETTSLIGE REGULERINGEN 255

KAPITTEL 3 ADVOKATENS RETT TIL Å AVVISE OPPDRAGET 256

KAPITTEL 4 ADVOKATENS FORPLIKTELSER FØR PÅTAKELSE AV OPPDRAGET 258

KAPITTEL 5 ADVOKATENS FORPLIKTELSER KNYTTET TIL AVTALEINNGÅELSEN 261

KAPITTEL 6 ADVOKATENS PLIKTER UNDER OPPFYLLELSEN 264
6.1 Oversikt 264
6.2 RGA pkt 3.1.2 – Advokatens rådgivningsplikt m m 264
6.3 RGA pkt 3.1.5 – Advokatens plikt til å varsle om uforholdsmessige omkostninger 268
6.4 RGA pkt 3.1.3 – Advokatens plikt til å oppnå minnelige ordninger 270
6.5 RGA pkt 3.1.6 – Advokatens plikt til å gjennomføre oppdraget 273
6.6 RGA pkt 3.1.7 – Advokatens rett til å nekte å utlevere dokumenter 281

KAPITTEL 7 SÆRLIG OM ADVOKATENS KRAV PÅ SALÆR 284
7.1 Innledning 284
7.2 Salærets fastsettelse og størrelse 285
7.3 Forbud mot salær som går ut over advokatens uavhengighet – RGA pkt 3.3.2 og 3.3.3 289
7.3.1 Innledning 289
7.3.2 RGA pkt 3.3.2 – prestasjonsavhengig salær 290
7.3.3 RGA pkt 3.3.3 – aksjer eller eierandeler hvor verdien vil bli påvirket av resultatet i saken 294
7.4 Prisfastsettelsen hvor det ikke er inngått avtale om salær 296
7.5 Særspørsmål om salærfastsettelse ved rettergang 296
7.6 Klientens rett til å få opplyst hvordan advokaten har beregnet salæret . . . 297
7.7 Særlig om forskuddsbetaling av salær – RGA pkt 3.3.4 299

KAPITTEL 8 KLIENTMIDLER 301
8.1 Innledning 301
8.2 Legaldefinisjon av klientmidler 303
8.3 Separasjonsplikt for pengemidler 304
8.4 Separasjonsplikt for annet enn pengemidler 306
8.5 Behandling av og disposisjon over klientmidler 306
8.6 Særlig om motregning i klientmidler 309

DEL IV FORHOLDET MELLOM ADVOKATER 311

KAPITTEL 1 INNLEDNING 313

KAPITTEL 2 KOLLEGIAL TILLIT 316

KAPITTEL 3 TVIST MELLOM ADVOKATER 320

KAPITTEL 4 HENVENDELSE TIL MOTPART 323

KAPITTEL 5 UTILBØRLIG PÅVIRKNING 329

KAPITTEL 6 HENVISNINGSHONORAR 332

KAPITTEL 7 SKIFTE AV ADVOKAT 337

KAPITTEL 8 FORHOLDET MELLOM ADVOKAT OG ADVOKATFULLMEKTIG 338

DEL V ADVOKATENS OPPTREDEN OVERFOR RETTEN OG ANDRE KONFLIKTLØSENDE ORGANER 341

KAPITTEL 1 INNLEDNING 343

KAPITTEL 2 PLIKTEN TIL Å OPPTRE I SAMSVAR MED PROSESSLOVGIVNINGEN 345

KAPITTEL 3 PRINSIPPET OM RETTFERDIG RETTERGANG 346
3.1 Innledning 346
3.2 Foreligger det en sannhetsplikt – en plikt for advokaten til overfor retten å fremlegge opplysninger av relevans for saken, men som er i strid med klientens interesser? 347

KAPITTEL 4 PLIKTEN TIL Å UTØVE AKTIV INNSATS 352

KAPITTEL 5 PLIKTEN TIL Å BESITTE FORSVARLIG OPPDRAGSMENGDE 355

KAPITTEL 6 PLIKTEN TIL Å VISE RESPEKT OG HØFLIGHET OVERFOR RETTEN OG TIL Å FORSVARE KLIENTENS INTERESSER 357

KAPITTEL 7 ADVOKATENS PÅBEROPELSE AV FORLIKSTILBUD 361

KAPITTEL 8 ADVOKATENS FORHOLD TIL VITNER OG SAKKYNDIGE . 365

KAPITTEL 9 ADVOKATENS STILLING I SAK HVOR ADVOKATEN KAN BLI FØRT SOM VITNE 368

DEL VI FORHOLDET TIL TREDJEMENN. HAR ADVOKATEN ET SAMFUNNSANSVAR? 371

DEL VII ADVOKATERS YTRINGSFRIHET OG REKLAME 375

KAPITTEL 1 INNLEDNING 377

KAPITTEL 2 YTRINGSFRIHET I FORHOLD TIL MOTPART, VITNER, AKTOR, SAKKYNDIGE OG ANDRE AKTØRER 378

KAPITTEL 3 FORHOLDET TIL MEDIA 381
3.1 Forholdet til media: Generelle utviklingstrekk 381
3.2 Forholdet til media – RGA pkt 2.4.2 383

KAPITTEL 4 ADVOKATERS REKLAME – RGA PKT 2.4.1 OG 3.1.1 388

DEL VIII ADVOKATENS DISIPLINÆRANSVAR VED FORHANDLINGER OG UTFORMING AV AVTALER 391

KAPITTEL 1 INNLEDNING 393

KAPITTEL 2 SÆRLIG OM ADVOKATENS MEDVIRKNING UNDER FORHANDLINGER 394

KAPITTEL 3 SÆRLIG OM ADVOKATENS MEDVIRKNING VED UTARBEIDELSEN AV UGYLDIGE AVTALER 399

KAPITTEL 4 ADVOKATENS DISIPLINÆRANSVAR I FORHOLDET TIL KLIENTEN 402

KAPITTEL 5 ADVOKATENS DISIPLINÆRANSVAR I FORHOLDET TIL KLIENTENS MOTPART 403

DEL IX DOMSTOLSPRØVELSE 405

KAPITTEL 1 INNLEDNING 407

KAPITTEL 2 HVILKE VEDTAK KAN DOMSTOLSPRØVES? 409

KAPITTEL 3 OMFANGET AV PRØVELSESRETTEN 414

VEDLEGG 417

VEDLEGG 1 F20.12.1996 NR 1161 FORSKRIFT TIL DOMSTOLLOVEN (ADVOKATFORSKRIFTEN) 419
KAPITTEL 12. REGLER FOR GOD ADVOKATSKIKK

VEDLEGG 2 RETNINGSLINJER FOR FORSVARERE 430

VEDLEGG 3 CHARTER OF CORE PRINCIPLES OF THE EUROPEAN LEGAL PROFESSION 436

VEDLEGG 4 L13.08.1915 NR. 5 LOV OM DOMSTOLENE (DOMSTOLLOVEN) 449
11TE KAPITEL. OM RETTSHJELPVIRKSOMHET OG ADVOKATER

VEDLEGG 5 F20.12.1996 NR 1161 FORSKRIFT TIL DOMSTOLLOVEN (ADVOKATFORSKRIFTEN) 464
KAPITTEL 3. BEHANDLINGEN AV BETRODDE MIDLER (KLIENTMIDLER)

VEDLEGG 6 F20.12.1996 NR 1161 FORSKRIFT TIL DOMSTOLLOVEN (ADVOKATFORSKRIFTEN) 468
KAPITTEL 4. TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

VEDLEGG 7 F20.12.1996 NR 1161 FORSKRIFT TIL DOMSTOLLOVEN (ADVOKATFORSKRIFTEN) 472
KAPITTEL 5. DISIPLINÆRNEMNDEN FOR ADVOKATER

VEDLEGG 8 F20.12.1996 NR 1161 FORSKRIFT TIL DOMSTOLLOVEN (ADVOKATFORSKRIFTEN) 477
KAPITTEL 6. ADVOKATBEVILLINGSNEMNDEN

VEDLEGG 9 BEHANDLINGSREGLER FOR ADVOKATFORENINGENS DISIPLINÆRUTVALG 479

LITTERATUR 487

DOMSREGISTER 490

LOVREGISTER 492

STIKKORD 495

DEL I

Innledning

«Darkness thus shrouded the imagery of the legal world. The Devil in person often appeared in cartoons of lawyers. They shared with him a reputation for smooth talking that cloaked sinister intentions … All these power-broking lawyers were dangerous because they went everywhere and knew everyone's secrets. And barristers were doubly so because they were required to plead any case, for a fee, regardless of right or wrong. Swift was one of many who denounced their ability to argue 'that White *is* Black*, and* Black *is* White*, according as they are paid.'»*

Penelope J Corfield, Power and the Professions in Britain 1700–1850, Routledge, London, 1995, s 48–49

KAPITTEL 1

Den etiske utfordringen

Rett og makt hører sammen; det samme gjør urett og misbruk av makt. Menneskene bak håndhevelsen av retten, og ofte også uretten, er ikke sjelden *juristene*, noe som egentlig gir seg selv: Det er juristene som historisk sett har hatt posisjoner som lovgivere, advokater og dommere, og som i egenskap av dette har opptrådt som forsvarerne av «the Establishment». Bryde Andersen uttrykker det slik: «Gennem historien er magtfulde posisjoner ofte indtaget av personer med en juridisk (ofte også advokatmæssig) bakgrund.»,[1] mens Wilhelmsen/Woxholth har formulert maktaspektet på følgende måte:

> «Juristene har tradisjonelt vært representanter for samfunnets elite – ikke sjelden som beskyttere av styreformer og regjeringer som har undertrygt meninger og drept mennesker i tusentall. De har vært sentrale rådgivere for personer som Stalin, Hitler, Idi Amin, Khomeini og Saddam Hussein. Men de har gjennom tidene også hatt en viktig rolle i arbeidet for demokratiske idealer og utarbeidelsen av menneskerettighetene: Dette understreker at juristene både enkeltvis og samlet har *makt* og at denne makten kan utøves både som agressor og velgjører».[2]

Disse overordnede betraktningene kan analyseres mer i dybden med utgangspunkt i advokatens historiske og nåtidige rolle og funksjon. For advokatens rolle som jurist – og dermed som aktør i rettssystemet – er ganske enestående. I likhet med andre jurister bidrar advokaten med rådgivning på ulike nivåer og kan ha en posisjon som tjeneste- eller embetsperson i staten og i den offentlige forvaltning. Men i motsetning til andre innenfor juristprofesjonen har advokaten tradisjonelt hatt monopol på å yte rettslig bistand overfor klient, både i og utenfor domstolene – henholdsvis *prosessmonopolet* og *rettsrådsmonopolet*. Den eneste posisjon i rettssystemet advo-

1 Bryde Andersen, Advokatretten, København 2005, s 42.

2 Wilhelmsen/Woxholth, Juristetikk, Oslo 2003, s 13.